

FRANCOŠČINA

Srednje splošno izobraževanje

Gimnazija

Gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Gimnazija z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija na narodno mešanem območju Prekmurja

Klasična gimnazija

Ekonomska gimnazija

Ekonomska gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Tehniška gimnazija

Tehniška gimnazija s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri

Umetniška gimnazija

UČNI NAČRT

IME PREDMETA: francoščina

Izobraževalni program gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (70/105/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri:

izbirni predmet (70/140/210 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul A: glasbeni stavek, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul B: petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul C: zabavna glasba, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul A: balet:

obvezni predmet (350 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program klasične gimnazije:

obvezni predmet (420 ur)

izbirni predmet (280 ur)

maturitetni standard (420 ur)

Izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program umetniške gimnazije - plesna smer; modul B: sodobni ples, izobraževalni program umetniške gimnazije - smer gledališče in film:

obvezni predmet (420 ur)

maturitetni standard (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Lavinia Hočevar, Gimnazija Antonio Sema Piran, Nives Syed Mihelič, Gimnazija Bežigrad Ljubljana, dr. Nadja Dobnik, Univerza v Ljubljani, mag. Sandra Kozorog Košuta, OŠ Simona Gregorčiča Kobarid, Janja Lebar, OŠ Jožeta Moškriča Ljubljana, Marjetka Zorec, OŠ Prežihovega Voranca Ljubljana, Katja Vidmar Knafeljc, Zavod RS za šolstvo.

Avtorice specialnodidaktičnih priporočil za tuje jezike: dr. Silva Bratož, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, dr. Nadja Dobnik, Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, dr. Melita Lemut Bajec, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Darja Mertelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Andreja Retelj, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, dr. Marjana Šifrar Kalan, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo

JEZIKOVNI PREGLED: Manja Žugman

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-francoscina_gim-si-is-dv-kl-ek-ek-si-teh-teh-si-um-um-si.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 247359235](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:si:ZB:01-247359235)

ISBN 978-961-03-1065-5 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 244. seji, dne 22. 5. 2025, določi učni načrt francoščina za izobraževalni program gimnazije, izobraževalni program gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program gimnazije z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program dvojezične slovensko-madžarske gimnazije na narodno mešanem območju Prekmurja, izobraževalni program klasične gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije, izobraževalni program ekonomske gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program tehniške gimnazije, izobraževalni program tehniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri, izobraževalni program umetniške gimnazije in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri.

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti connihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeepd quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiarn aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
- I:** *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solosores dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

- Dijak
- » Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
 - » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
 - » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
 - » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
 - » Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
 - » Omnim ut doluptur, quam consequ.
 - » *Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
 - » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
 - » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelli quam rem simos con es est volorum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
 - » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaborest quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

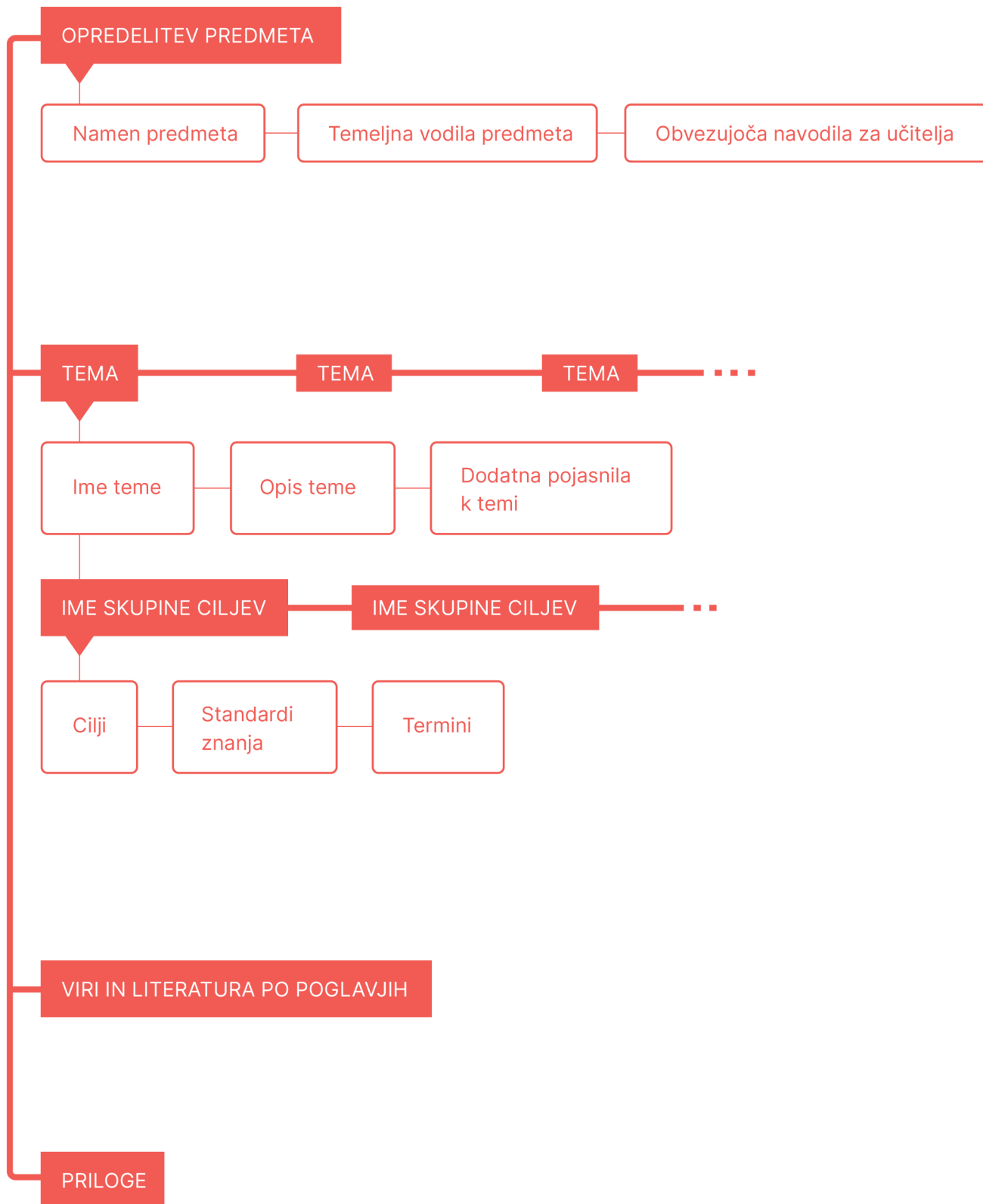
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA.....	9
Namen predmeta.....	9
Temeljna vodila predmeta	9
Obvezujoča navodila za učitelje	11
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	12
SPREJEMANJE.....	13
Razumevanje ustnega izražanja.....	14
Bralno razumevanje.....	16
TVORJENJE.....	18
Ustno izražanje.....	19
Pisno izražanje	21
INTERAKCIJA	23
Ustna interakcija	24
Pisna interakcija.....	26
POSREDOVANJE	28
Posredovanje pri razumevanju	29
Posredovanje konceptov	30
Posredovanje besedila	31
RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST	
.....	32
Izbirni cilji.....	33
Splošni cilji.....	34
VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH.....	35
Opredelitev predmeta.....	35
PRILOGE	36

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Francoščina je uradni jezik v 29 državah in s tem tudi za angleščino drugi uradni jezik na svetu. Je ključen za sporazumevanje v bistvenih mednarodnih organizacijah, komitejih, zvezah in drugih mednarodnih skupinah, ki predstavljajo odločilen gradnik sodobne družbe. V času globalizacije je še temeljitejšega pomena znanje dodatnega jezika poleg prevladujoče uporabe angleškega jezika, saj takšno znanje pozitivno vpliva na ožji svet posameznika, na njegove kognitivne sposobnosti in pridobivanje drugih znanj, povečuje samozavest in sposobnost razumevanja kompleksnejših problemov in globalne raznolikosti.

Znanje francoščine dijaku omogoča dostop do informacij v francoskem jeziku ter sporazumevanje s frankofonimi govorci v mednarodnem prostoru tudi prek potovanj in študijskih ter izobraževalnih stikov. Frankofonija tako odpira številne možnosti vpogleda v medkulturnost, pri čemer se dijak oblikuje v samostojno, odgovorno in kritično osebnost.

Današnja družba od posameznika zahteva zavedanje pomena večjezičnosti, medkulturnosti in vključenosti. S spoznavanjem dežel, kjer govorijo francoščino, bodo dijaki spoznavali nove kulture in njihove navade.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Osnova pouka francoščine so učne dejavnosti in strategije sprejemanja, tvorjenja, interakcije in posredovanja, ki morajo spodbujati aktivno vlogo dijaka v vseh fazah učenja.

Dijak naj razvija zmožnosti, znotraj katerih znanje jezika osmisli na čim bolj samostojen, odgovoren in ustvarjalen način. Zato naj bo učni proces zastavljen tako, da bodo učeči preko usvajanja tujega jezika razvijali tudi različne zmožnosti.

V tem učnem načrtu teme oz. sporazumevalni načini (sprejemanje, tvorjenje, interakcija, posredovanje, raznojezična in medkulturna zmožnost, sporazumevalne jezikovne zmožnosti) niso zapisani po vrstnem redu pomembnosti, saj se med seboj prepletajo, so soodvisne in se največkrat razvijajo integrirano (se obravnavajo in vrednotijo uravnoteženo).

Standardi znanja so oblikovani glede na status predmeta in/ali obseg ur na določeni stopnji v skladu z referenčnimi ravni SEJA (A1, A2, B1, B2 - izbirno).

Samostojni uporabnik	B2	Razume glavne ideje v kompleksnem besedilu tako o konkretnih kot abstraktnih temah, vključno z razpravami s svojega strokovnega področja. V medosebnih stikih se sporazumeva dovolj tekoče in spontano, da njegova komunikacija z uporabniki ciljnega jezika ni naporna ne zanj in ne za sogovorca. Tvoriti zna jasno, poglobljeno besedilo iz širokega razpona tem in razložiti stališče o nekem aktualnem vprašanju, tako da pojasni prednosti in pomanjkljivosti različnih možnosti.
	B1	Razume glavne točke razločnega standardnega jezikovnega vnosa, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečuje na delu, v šoli, prostem času itn. Znajde se v večini situacij, ki se pogosto pojavljajo na potovanju po deželi, kjer se ta jezik govori. Tvoriti zna preprosta povezana besedila o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Opisati zna izkušnje in dogodke, sanje, upanja in ambicije ter na kratko utemeljiti in pojasniti svoja mnenja in načrte.
Osnovni uporabnik	A2	Razume stavke in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja (na primer najosnovnejši osebni in družinski podatki, nakupovanje, krajevna geografija, zaposlitev). Zna se sporazumevati v preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in rutinskih zadevah. S preprostimi izrazi zna povedati nekaj o sebi in svojem neposrednem okolju ter stvarih, povezanih z zadovoljevanjem trenutnih potreb.
	A1	Razume in uporablja pogoste vsakodnevne izraze in zelo osnovne fraze, namenjene za zadovoljevanje konkretnih potreb. Predstaviti zna sebe in druge ter spraševati in odgovarjati na osebna vprašanja, na primer o tem, kje živi, o osebah, ki jih pozna, in o stvareh, ki jih ima. Obvlada preprosto interakcijo, če se sogovorec izraža počasi in razločno ter je pripravljen pomagati.

Francoščina se v gimnazijah poučuje kot drugi ali tretji tuji jezik. Kot obvezen drugi tuji jezik se izvaja v obsegu 420 ur, po 105 ur v vsakem letniku. Kot tretji tuji jezik se francoščina poučuje v izbirnem delu programa, v moduli od 70 do 210 ur, glede na izvedbeni program posamezne šole. V okviru izvajanja interdisciplinarnih tematskih sklopov (ITS), se francoščina lahko poučuje tudi v manjšem obsegu ur. Za pripravo na maturo iz francoščine lahko šola ponudi dodatne ure v 4. letniku.

Pričakovane ravni znanja glede na SEJO:

Obseg ur	420	315-280	210	140	70
Raven SEJO	B1/B2	A2/B1	A2	A1/A2	A1

Za doseganje splošnega jezikovnega znanja pri pouku francoščine predlagamo obravnavo sporazumevalnih vsebin:

- » Jaz: osebni podatki (ime, priimek, starost, naslov, narodnost), videz, značaj, poklic
- » Šola: ime šole, kraj, razred, učilnica, prostori, šolske potrebščine, šolski vsakdan, šolski predmeti in urnik, obšolske dejavnosti
- » Dom in družina: ožji družinski člani, prijatelji, sošolci, hiša, stanovanje, prostori, pohištvo, vsakdanja opravila, hišni ljubljenci
- » Prosti čas: prostočasne dejavnosti, šport, igre, počitnice, potovanja, socialna omrežja
- » Oblečila in obutev: osebni stili, nakupovanje, moda

- » Jedi in pijače: obroki hrane, zdrava prehrana, naročanje hrane in pijače, jedilni list, recepti
- » Čas: ura, deli dneva, dnevi v tednu, meseci, letni časi, datum, koledar
- » Dnevna rutina: opis vsakodnevnih dejavnosti
- » Telo in zdravje: deli telesa, osebna higiena, bolezni, dialog pri zdravniku, zdrave navade
- » Kultura, umetnost, znanost: knjige, časopisi, revije, filmi, gledališče, glasba, televizija
- » Naravno okolje: vreme, narava, pokrajina, mesto (orientacija, opis poti), trajnostni razvoj, podnebne spremembe, živali in rastline
- » Prazniki: prazniki in običaji v francosko govorečih državah
- » Vzgoja in odnosi v družbi in družini, poklici, organizacije
- » Medkulturnost: poznavanje različnih dežel in njihovih običajev, stereotipi in predsodki,
- » Frankofonija: civilizacija: geografske in zgodovinske značilnosti, običaji, umetnost, književnost, francoski šolski sistem, francoščina v Evropi in v svetu

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Pouk v gimnaziji je usmerjen v sporazumevanje v vsakdanjih situacijah iz dijakovega izkušenjskega sveta, v jezikovno zavedanje in razumevanje različnih kultur. Znanje francoščine učencu odpira možnosti uporabe tega jezika v raznolikih družbenih okoliščinah, kot so preživljanje prostega časa, navezovanje stikov z drugimi, spoznavanje avtentičnih življenjskih situacij v kulturah francoskega govornega prostora, pridobivanje informacij na spletu ali nadaljnje izobraževanje v francosko govorečih državah. Tako učitelj kot dijak pri pouku v čim večji meri uporabljata francoščino kot jezik sporazumevanja. Dijak kot raznojezični posameznik naj ima pri pouku možnosti, da aktivira svoj celotni večjezikovni repertoar ter prepozna podobnosti in razlike med jeziki in kulturami.

Učitelj pri pouku uporablja različne metode, oblike dela in učna sredstva za razvijanje sporazumevalnih zmožnosti v vsakdanjih situacijah. Digitalna orodja se pri pouku uporabljajo smiselno, kot učni pripomoček. Učitelj pri načrtovanju pouka išče medpredmetne povezave za razvijanje jezikovnih zmožnosti in uresničevanje skupnih ciljev.

V pouk redno vpleta načela frankofonije in frankofonske države med seboj primerja kulturno in jezikovno. Dijaki s pomočjo teh vsebin razvijajo medkulturno kompetenco.

Minimalni standardi znanja so pri vseh temah označeni s krepkim tiskom.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

SPREJEMANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Sprejemanje vključuje razumevanje ustnega izražanja/sporočanja in bralno razumevanje.

Razumevanje ustnega izražanja/sporočanja obsega razumevanje v živo in njegovo oddaljeno in/ali posneto ustrezno. Dijak kot poslušalec sprejema in procesira govorjeno besedilo (v živo ali posneto) ter kot gledalec/poslušalec avdiovizualno gradivo, ki ga tvori ena ali več oseb.

Pri bralnem razumevanju dijak sprejema in procesira pisno besedilo. Med procesom razumevanja razvija jezikovne, sociolingvistične in pragmatične zmožnosti.

Pri sprejemanju dijak uporablja strategije inferiranja oz. sklepanja, s katerimi si pomaga pri razumevanju (sklepanje iz sobesedila, izraba ilustracij, naslovov in oblikovanosti, jezikovnih opor, spremljevalne gestikulacije, časovnih in logičnih povezovalcev, števil, lastnih imen itd.).

Dijak razume vsebinsko različne govorne oblike in besedilne vrste, ki se nanašajo na obravnavane vsebine, in se stopenjsko nadgrajuje: od posameznih besed (A1) do daljšega govora oz. zahtevnejšega besedila (B1).

Pri sprejemanju se dijak sooča z raznovrstnimi tematikami (znanimi in neznanimi) in različno zahtevnimi govornimi, pisnimi besedili ter avdiovizualnim gradivom (npr. predstavitev, napovedi, objave, poročila, intervjuji; oglasi, urniki, jedilniki, pisma, napotki; audioposnetki, videi, filmi). S pozitivno naravnostjo in vztrajnostjo se uspešno spopada tudi z nepredvidenimi situacijami (npr. nejasen ali prehitel govor, šum v ozadju, naglas) in kompleksnejšimi nalogami. Pri branju dijak analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin. Bralna pismenost in bralne strategije so ključni za razvijanje učinkovitega razumevanja in kritičnega mišljenja ter drugih učnih veščin.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Cilji in standardi se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.1 Sprejemanje: 3.1.1. Dejavnosti sprejemanja (Razumevanje ustnega izražanja, Razumevanje avdiovizualnega gradiva in Bralno razumevanje) in 3.1.2. Sprejemniške strategije.

Cilji so splošno zasnovani za ravni od A1 do B2. Razlike v kompetencah so bolj podrobno opredeljene v standardih, ki so preoblikovani za potrebe srednješolskega okolja.

Dejavniki, ki vplivajo na zahtevnost slušnega in bralnega razumevanja, so:

- » vrsta besedila, avdiovizualnega gradiva,

- » dolžina besedila,
- » način posredovanja (počasno, razločno, s premori; standardni jezik),
- » jezikovna zahtevnost (osnovne, preproste, zahtevnejše slovnične strukture, krajši/daljši stavki),
- » zahtevna besedišča (osnovno, preprosto, zahtevnejše besedišče),
- » vsebina besedila (konkretna vsebina, ki je učencu blizu, ustreza kognitivni ravni; bolj abstraktna vsebina, znana/neznana vsebina),
- » besedila podprta z vizualnim gradivom,
- » jezik navodil k nalogam (SLO ali TJ),
- » jezik odziva na slišano in prebrano (SLO ali TJ).

RAZUMEVANJE USTNEGA IZRAŽANJA

CILJI

Dijak:

O: v vlogi poslušalca/gledalca samozavestno in s pozitivno naravnostjo razvija razumevanje govornih besedil in avdiovizualnega gradiva o znanih vsebinah v standardnem jeziku;

SC (5.2.2.1 | 5.2.2.2 | 5.3.2.2 | 1.1.3.2)

I: razvija slušno razumevanje s poslušanjem kratkih avtentičnih besedil (npr. najava na železniški postaji, pogovor v restavraciji, spoznavanje novih ljudi), pesmi, poročil, intervjujev, reportaž.

I: B2 (4. letnik, matura VR) v vlogi poslušalca/gledalca razvija razumevanje daljših strokovnih in nestrokovnih govornih besedil in avdiovizualnega gradiva v zahtevnejšem standardnem jeziku na konkretno ali abstraktno tematiko;

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: razbere stvarne informacije, sledi kratkim izjavam in navodilom o obravnavanih vsebinah, če so sporočene počasi in jasno in z daljšimi premori. Iz kratkih posnetkov o obravnavanih vsebinah razbere znane besede in fraze;

A1: prepozna obravnavane besede v znanem kontekstu, če je izražanje zelo počasno in jasno, z dolgimi premori, brez motečih zvokov v ozadju, po potrebi večkrat ponovljeno;

A2: sledi preprostemu, kratkemu govoru, pogovoru ali posnetku o obravnavani vsebini (npr. kratkemu sporočilu, navodilu, objavi, poročilu ali vizualno podprti predstavitvi) in izlušči glavno misel, če je izražanje jasno, počasno in razločno. Prepozna, če se govorci strinjajo ali ne, če je pogovor jassen in počasen.

A2: prepozna bistvene točke kratkega, preprostega govora, pogovora ali posnetka o obravnavani vsebini ter razbere glavne besedne zveze in izraze, če je izražanje jasno, počasno in razločno, brez motečih zvokov v ozadju, po potrebi večkrat ponovljeno,

B1: sledi vsebini večine daljših govorov, pogovorov in posnetkov o obravnavanih vsebinah (npr. vremenska napoved, radijski intervju, pripovedovana zgodba) ter prepozna tako splošna sporočila kot konkretne podrobnosti, če so posredovane jasno in v standardnem jeziku ali znani različici. Sledi podrobnim napotkom in objavam, kljub manjšemu šumu v ozadju;

B1: razbere glavne točke daljših govorov, pogovorov in posnetkov o obravnavanih vsebinah, če so posredovani jasno in v standardnem jeziku ali standardi različici, s težavo sledi podrobnostim.

B2 (4. letnik, matura VR)

B2: sledi daljšemu govorjenju in predavanju ter kompleksni argumentaciji v standardnem jeziku na konkretno ali abstraktno tematiko. Lahko sledi bistvu predavanj, govorov, (televizijskih) poročil, filmov, intervjujev, pogovornih in dokumentarnih oddaj ter drugim oblikam znanstvenih/strokovnih predstavitev, lahko sledi večini drugega posnetega ali predvajanega gradiva, ki je vsebinsko in jezikovno zapleteno. Razbere razpoloženje, izraženo stališče (npr. o aktualnih dogodkih in tematikah), če je izražanje v standardnem jeziku;

B2: razbere globalno sporočilo daljšega govorjenja v zahtevnejšem standardnem jeziku na konkretno ali abstraktno tematiko, ki mu je blizu. Iz govorjenega besedila razbere tudi posamezne podatke oz. argumente. Sledi podrobnim navodilom. Prepozna izraženo stališče in ga zna ločiti od navedenih dejstev.

BRALNO RAZUMEVANJE

CILJI

Dijak:

O: razvija bralno razumevanje (digitalnih) besedil, napisanih v standardnem jeziku, jih analizira, primerja in kritično vrednoti;

SC (1.1.4.1 | 5.2.2.2 | 4.1.2.1 | 1.1.3.2)

O: B2 (4. letnik, matura VR) razvija bralno razumevanje daljših zahtevnejših besedil, formalnih ali neformalnih, umetnostnih ali neumetnostnih, napisanih v zahtevnejšem standardnem jeziku (časopisni članki, publikacije, spletne strani...);

SC (1.3.1.1 | 1.3.2.1)

I: *razvija bralno razumevanje avtentičnih umetnostnih besedil različnih zvrsti, časopisnih člankov, publikacij, spletnih strani ipd.;*

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: sledi kratkim in preprostim besedilom o obravnavanih vsebinah, sporočilom (npr. na razglednicah, elektronski pošti, družbenih medijih), obvestilom, napotkom in kratkim novicam, če so besedila napisana v jeziku, v katerem prevladujejo znani ali preprosti izrazi;

A1: prepozna osnovne informacije v kratkih besedilih o obravnavanih vsebinah ter po potrebi lahko večkrat prebere, če so besedila vizualno podprta ali napisana v jeziku, v katerem prevladujejo znani ali preprosti izrazi;

A2: sledi preprostim besedilom (npr. kratkim opisom, oglasom, prospektom, jedilnikom, urnikom, kratkim pismom ali elektronskim sporočilom) ter v njih poišče specifičen podatek in splošne informacije;

A2: v besedilih razbere večino predvidljivih konkretnih podatkov, v katerih je uporabljen preprost jezik in obravnavano besedišče. Sledi vsakdanjim znakom, navodilom in obvestilom ob vizualni podpori;

B1: sledi daljšim in jezikovno občasno zahtevnejšim besedilom (npr. uradna korespondenca o manj znanih vsebinah), ki so lahko neumetnostna in umetnostna, o znanih vsebinah ali aktualnih dogodkih ter izražajo mnenja ali stališča (npr. opis, članek, strip, zgodba). V daljših besedilih najde zahtevane podatke, prepozna smer in glavne točke argumentacije;

B1: sledi glavnim točkam ter izlušči ključne informacije v daljših besedilih o obravnavanih vsebinah, podrobnosti praviloma ne prepozna;

B2 (4. letnik, matura VR)

B2: Sledi daljšim, zahtevnejšim in raznovrstnim umetnostnim ter neumetnostnim besedilom s specifičnim besediščem in v zahtevnejšem standardnem jeziku. Težave mu lahko povzročajo manj pogosti frazemi in kulturno pogojene reference. Sposoben je razumeti avtentična umetnostna besedila različnih zvrsti in tematik. Zna hitro pregledati dolga in kompleksna besedila (npr. članke, poročila, eseje) ter v njih prepoznati ključne informacije in logično strukturo besedila, vključno z odnosi med vzroki in posledicami, predstavitev problema in rešitve ter soočenjem argumentov;

B2: Razume glavne ideje in prepozna ključne informacije v zahtevnejših umetnostnih in neumetnostnih besedilih, ki obravnavajo konkretne ali abstraktne teme. Uporablja učinkovite strategije branja za hitro prepoznavanje tematike in relevantnosti besedil, kot so novice, članki in poročila. Sledi sodobnim temam in prepozna avtorjeva stališča. V besedilu zna razložiti diskurzne strukture, kot so argumentacija, vzročno-posledični odnosi in reševanje problemov.

TVORJENJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tvorjenje vključuje ustno in pisno izražanje. Pri tej temi gre za produkcijo govornih besedil, ki so namenjena enemu ali več poslušalcem, in pisnih besedil, znanemu ali neznanemu naslovniku.

Dijak tvori vsebinsko različne govorne oblike in besedilne vrste, ki se nanašajo na obravnavane vsebine, in se stopenjsko nadgrajujejo, od preprostega povezovanja posameznih besed (A1) do spontanega daljšega govora oz. zahtevnejšega besedila (B1). Presojajo se vsebina in sporočilnost, jezikovna kakovost (besedišče, slovnica, semantika, pravopis) in zgradba, pri ustnem tvorjenju pa tudi tekočnost in artikuliranost izražanja, zlasti pri naslavljanju občinstva (vljudnostne fraze, stopnje formalnosti, neverbalna komunikacija, formalni in neformalni pogovori, socialni status, spoštljiva in empatična komunikacija). S pomočjo tvorbnih strategij kot so načrtovanje, izvedba, nadomeščanje (kompenzacija), (samo)nadzorovanje in (samo)popravljanje dijak izboljšuje kakovost formalnega in neformalnega tvorjenja.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Cilji in standardi se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.2 Tvorjenje: 3.2.1. Tvorbene dejavnosti (Ustno izražanje, Pisno izražanje) in 3.2.2. Tvorbene strategije.

Cilji so splošno zasnovani za ravni od A1 do B2. Razlike v kompetencah so bolj podrobno opredeljene v standardih, ki so preoblikovani za potrebe srednješolskega okolja.

USTNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

O: v vlogi govorca razvija ustno izražanje v obliki monologa (npr. govorni nastop, opisovanje, dajanje informacij, zastopanje stališča) ter prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah ter ustvarja in digitalne vsebine v različnih formatih (audio in video posnetki);

SC (1.1.1.1 | 5.2.4.3 | 5.3.5.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: tvori preproste stavke, uporablja obravnavane besede in preproste strukture. Predstavi naučen monolog ter po potrebi uporablja govorico telesa,

A1: tvori preproste stavke, če se lahko pripravi vnaprej. Pri govoru si lahko pomaga z vzorčnim primerom. Predstavi kratek naučen monolog ter govor pogosto podpre s kretnjami,

A2: preprosto in razmeroma natančno opisuje, pri čemer uporablja preproste stavke in besedne zveze, ki jih poveže v logično zaporedje. Odgovori na predvidljiva vprašanja o obravnavani vsebini. Uporablja obravnavano besedišče in slovnične strukture;

A2: preprosto in razmeroma natančno opisuje, če se lahko vnaprej pripravi. Uporablja osnovno besedišče in strukture. Postavi preprosta vprašanja na obravnavane vsebine. S kratkimi stavki odgovori na najbolj predvidljiva vprašanja o obravnavani vsebini, če ima možnost prositi za ponovitev povedanega;

B1: jasno in razmeroma natančno ustno predstavi posamezne vsebine obravnavanih področij (npr. resnične ali izmišljene, predvidljive in nepredvidljive dogodke, doživetja, sanje, želje, vsebino knjige, filma in izrazi svoja občutja, pripoveduje zgodbo in razloži svoj pogled na aktualne dogodke). Ustno izražanje o tematiki (npr. govorni nastop, poročilo, igra vlog...) je smiselno, linearno povezano in dobro strukturirano. Odgovori na vprašanja so suvereni. Pri tem dijak uporablja širše besedišče in nekoliko zahtevnejše slovnične strukture. Dijak popravi napake, ki so privedle do nesporazumov, če ga na to nekdo opozori. V primeru nesporazuma ali zaradi omejenega besedišča si pomaga tudi s parafraziranjem, ponovno razlago ali z gestami;

B1: če se lahko vnaprej pripravi, jasno in razmeroma natančno ustno predstavi posamezne vsebine obravnavanih področij (npr. resnične ali izmišljene, predvidljive in nepredvidljive dogodke, doživetja, sanje, želje, vsebino knjige, filma in izrazi svoja občutja, pripoveduje zgodbo in razloži svoj pogled na aktualne dogodke). Ustno izražanje o tematiki (npr. govorni nastop, poročilo, igra vlog ...) je smiselno, linearno povezano in preprosto strukturirano.

Odgovori na postavljena vprašanja, če ima možnost prositi za ponovitev povedanega. Pri tem dijak uporablja naučeno besedišče in znane slovnične strukture. Zaradi omejenega besedišča si pogosto pomaga s parafraziranjem, ponovno razlago ali z gestami;

B2: jasno, podrobno, tekoče, spontano in sistematično opisuje in predstavlja dogodke, doživetja in postopke ter najrazličnejše obravnavane vsebine ali tematike, ki ga osebno zanimajo. Poudari bistvene točke in svoje ideje osvetli z dodatnimi podatki in tehničnimi primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, analizira prednosti in slabosti problematike ter navaja argumente v prid ali proti določenemu stališču. Oddalji se od pripravljenega besedila in vključuje lastne vsebine. Občinstvo nagovori tako, da ga le-ta razume brez napora. Tekoče in spontano odgovarja na vprašanja, ki se nanašajo na predstavitev;

B2: jasno, tekoče in sistematično opisuje in predstavlja dogodke, doživetja in postopke ter najrazličnejše obravnavane vsebine ali tematike, ki ga osebno zanimajo. Poudari bistvene točke in svoje ideje osvetli z osnovnimi primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, navede nekaj prednosti in slabosti problematike ter poda predvidljive argumente v prid ali proti določenemu stališču. Razmeroma tekoče nagovori občinstvo. Odgovori na vprašanja, ki se nanašajo na predstavitev.

PISNO IZRAŽANJE

CILJI

Dijak:

O: tvori pisne izdelke formalnega in neformalnega značaja o vrsti obravnavanih tem v različnih besedilnih vrstah, pri čemer upošteva značilnosti zvrsti in naslovnika

SC (1.1.1.1 | 4.1.1.1 | 4.1.2.1 | 4.3.1.1)

I: *tvori domišljajska besedila ali preproste pesmi (npr. haiku, reklamni oglasi, pisma),*

SC (1.3.4.1 | 1.3.4.2)

I: *išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih, z namenom ustvarjanja digitalnih vsebin v različnih formatih, pri čemer kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.*

SC (4.1.1.1 | 4.1.2.1 | 4.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: tvori preproste fraze in stavke ter krajša sporočila, s katerimi posreduje osnovne informacije o obravnavanih vsebinah (predstavi sebe, svojo družino ali druge osebe, napiše kaj mu je všeč in kaj ne, opiše kraj ali hišne ljubljence);

A1: **tvori posamične fraze ali stavke o obravnavanih vsebinah (predstavi sebe, svojo družino ali druge osebe, napiše kaj mu je všeč in kaj ne, opiše kraj ali hišne ljubljence);**

A2: tvori sporočila in opise (npr. kratke življenjepise, dnevniške zapise o dejavnostih, ljudeh in krajih ter preproste zgodbe o preteklih ali bodočih dogodkih, svoje vtise ali mnenja), ki so linearno povezani in s katerimi posreduje osnovne informacije o obravnavanih vsebinah. Pri pisanju si lahko pomaga s (spletnim) slovarjem;

A2: **tvori krajša sporočila in preproste opise (kratke življenjepise, dnevniške zapise o dejavnostih, ljudeh in krajih ter preproste zgodbe o preteklih ali bodočih dogodkih), s katerimi posreduje najbolj osnovne informacije o obravnavanih vsebinah. Pri pisanju si lahko pomaga s (spletnim) slovarjem;**

B1: tvori raznovrstna besedila (npr. pisma, eseje ali poročila), formalna in neformalna, o obravnavanih vsebinah (npr. zgodbe, resnični ali izmišljeni dogodki, opisi potovanja, preprosta ocena filma ali knjige, novica, pisne sestavke/eseje o obravnavanih vsebinah), ki so smiselna, linearno povezana in dobro strukturirana. Tvori besedilo na dano tematiko, navede prednosti in slabosti, opiše svoja čustva in odziv ter utemelji svoj pogled na znano tematiko. S svojimi besedami povzema vsebino besedila o obravnavani tematiki;

B1: tvori raznovrstna besedila, formalna in neformalna, o obravnavanih vsebinah (npr. zgodbe, resnični ali izmišljeni dogodki, opisi potovanja, preprosta ocena filma ali knjige, novica, pisne sestavke/eseje), ki so mestoma slabše strukturirana in zato manj koherentna. Tvorí besedilo na dano tematiko, pri čemer v preprostem jeziku poda svoje mnenje, opiše svoja čustva in odzive ter navede prednosti in slabosti. Povzema vsebino besedila o obravnavani tematiki;

B2: tvori jasne in podrobne opise dogodkov, doživetij in postopkov ter predstavi različne obravnavane tematike ali vsebine, ki ga zanimajo. Povezuje in vrednoti podatke iz različnih virov. Napiše oceno filma, knjige ali gledališke igre, tvori eseje in poročila s sistematično argumentacijo ter dodatnimi utemeljitvami in primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, analizira prednosti in slabosti problematike ter navaja argumente v prid ali proti določenemu stališču;

B2: tvori jasne in podrobne opise dogodkov, doživetij in postopkov ter predstavi različne obravnavane tematike ali vsebine, ki ga zanimajo. Povezuje podatke iz različnih virov. Napiše krajšo oceno filma, knjige ali gledališke igre, tvori eseje in poročila s preprosto argumentacijo ter osnovnimi utemeljitvami in primeri. Razloži svoj pogled na aktualen problem, navede prednosti in slabosti problematike ter predvidljive argumente v prid ali proti določenemu stališču.

INTERAKCIJA

OBVEZNO

OPIS TEME

Interakcija je proces aktivnega sodelovanja v komunikaciji z drugimi ljudmi. Je nadgradnja večšin sprejemanja in tvorjenja, saj od dijaka pričakuje, da bo z eno ali več osebami soustvarjal diskurz, v katerem bo prevzemal različne vloge. Interakcijske dejavnosti delimo na ustno, pisno in spletno interakcijo, ki je nadgradnja pisne interakcije. Medosebna interakcija tako vključuje vse oblike komunikacije, kot so govor, pisanje, slike in simbole in je temeljna za razvoj jezika, oblikovanje odnosov, družbenih struktur in skupnosti. Vključuje verbalno in neverbalno komunikacijo, čustva, misli, vedenje in družbene norme. Interakcijske dejavnosti zajemajo širok spekter medosebnih, sodelovalnih in transakcijskih funkcij, od ustne in pisne interakcije, razumevanja sogovorca, neformalnega ali formalnega pogovora, razprave ali izmenjave informacij (tudi na daljavo), tvorjenja sporočil, dopisov ter spletne interakcije. V vseh primerih gre za ciljno usmerjeno sodelovanje in/ali izmenjavo informacij v analognem in/ali tudi digitalnem svetu. Interakcijske strategije - prevzemanje vloge govorca, sodelovanje ali prošnja za pojasnilo – so temeljnega pomena tako pri učenju kot pri sporazumevanju v realnem svetu.

Pri interakciji dijak razvija spretnosti aktivnega poslušanja, izražanja zanimanja in skrbi za druge. Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov (formalni ali neformalni, v vlogi spraševalca in intervjuvanca) in različnih situacijah (npr. s prijatelji, z družino, z neznanimi osebami; na potovanju, v restavraciji ali trgovini, v telefonskih pogovorih ali videoklicih ipd.). Na nepredvidene okoliščine (npr. nejasen ali prehitel govor, šum v ozadju, naglas ali nesporazum) se odziva s pozitivno naravnostjo in asertivno komunikacijo, da bi jih uspešno razrešil. Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. Uporablja ustrezna sredstva komunikacije in se sporazumeva tudi z uporabo digitalnih tehnologij (npr. pismo, telefon, e-pošta, družabna omrežja).

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Cilji in standardi pri temi interakcija se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.3 Interakcija: 3.3.1. Interakcijske dejavnosti (Ustna interakcija, Pisna interakcija, Spletna interakcija) in 3.3.2. Interakcijske strategije.

Cilji so splošno zasnovani od ravni A1 do B2. Razlike v kompetencah so bolj podrobno opredeljene v standardih, ki so preoblikovani za potrebe srednješolskega okolja.

SC (5.3.4.1) SC (5.3.3.1) SC (4.2.1.1) SC (3.3.3.2) SC (3.3.2.1)

USTNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: razvija ustno interakcijo za različne stopnje aktivnega sodelovanja (poslušanja in izražanja) v diskurzu, uri strategije za ustno interakcijo in asertivno komunikacijo ter konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih.

SC (3.3.2.1 | 3.3.3.2 | 5.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: sodeluje v preprostem pogovoru, ki se nanaša na obravnavane vsebine, vendar je odvisen od počasnega ponavljanja, preoblikovanja in popravljanja. Izražanje podkrepi z gestikulacijo. Odgovori na preprosta vprašanja s preprostimi trditvami, ki se nanašajo na obravnavane vsebine. Sledi kratkim in preprostim napotkom oz. navodilom. Izrazi svoje mnenje o tem, kaj mu je všeč in kaj ne v zvezi z obravnavanimi vsebinami. Preprosto izrazi, da ima težave pri razumevanju;

A1: z omejenim naborom naučenih fraz se odziva na zelo osnovne kratke izraze in vprašanja, če je nagovorjen neposredno, jasno in zelo počasi. Preprosto izrazi svoje mnenje o tem, kaj mu je všeč in kaj ne v zvezi z obravnavanimi vsebinami. Z gestikulacijo pogosto podkrepi informacije. S preprostimi besedami in gestikulacijo nakaže, da ima težave pri razumevanju;

A2: v neformalnih situacijah se sporazumeva v kratkih pogovorih o obravnavanih vsebinah. Zastavi vprašanja in odgovori nanje ter izmenjava misli in informacije, če lahko sogovorca prosi za ponovitev in preoblikovanje. Vzpostavi družabne stike, npr. pozdravi, predstavi sebe in druge, se zahvali, prosi za uslugo ali jo ponudi. Daje predloge in se odziva nanje, izmenjuje mnenja ter primerja stvari in ljudi. Sporazumeva se s širokim razponom preprostih izrazov v različnih situacijah, ki zadevajo obravnavane vsebine. Pokaže, da sledi tematiki pogovora, vendar ga ne uspe usmerjati. Komunikacijo na daljavo uporablja za sporazumevanje s prijatelji (npr. izmenjava preprostih novic, načrtovanje srečanja ipd.). Sledi kratkemu sporočilu posredovanemu po telefonu, potrdi in poda podrobnosti sporočila;

A2: s kratkimi povedmi se sporazumeva v situacijah, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o obravnavanih vsebinah. Sogovorca razume, če ta večkrat ponovi in preoblikuje trditve. Nakaže, da ni razumel in prosi, naj mu besedo črkujejo ali ponovijo. Sledi preprostem sporočilu posredovanemu po telefonu, vendar ne razbere vseh podrobnosti sporočila;

B1: samozavestno se sporazumeva o obravnavanih vsebinah, posreduje, sprejme, preveri in potrdi podatke. Izrazi misli o abstraktnjših in kulturnih vsebinah, jih povzame ter odgovori na nadaljnja vprašanja o podrobnostih. Sledi razločnemu pogovoru, če le-ta ne uporablja zelo idiomatskega jezika. Vodi dolg pogovor o skupnih vsebinah, če se mu sogovorec prilagodi. Zaprosi za podrobnosti in pojasnila, da bi se pogovor nadaljeval. Spontano postavi vprašanja o obravnavani vsebini, izkušnji ali dogodku. Začne in konča pogovor, izrazi svoje mnenje, se odziva na mnenja drugih ter jih na kratko komentira. Sledi argumentaciji ter formalnim razpravam o obravnavanih vsebinah. Znajde se tudi v manj vsakdanjih situacijah, v stikih z uradnimi osebami, med dogovarjanjem osebno ali na daljavo. V intervjuju ali posvetu posreduje potrebne konkretne informacije, vendar se ne izraža povsem natančno. Druge člane skupine prosi za dodatne podrobnosti in pojasnila, da se razprava oz. pogovor lahko nadaljuje. Telefon in spletne aplikacije uporablja za vsakdanje osebne namene, če lahko občasno zaprosi za ponovitev;

B1: vključi se v preprost pogovor, izmenja informacije o obravnavani vsebini brez predhodne priprave. Na kratko izrazi in utemelji osebno mnenje ter povabi druge, naj izrazijo svojega. Sogovorca prosi za ponovitev ali podrobnejšo razlago. Vzdržuje pogovor ali razpravo, čeprav občasno težko sledi. Prosi za podrobnejše informacije in napotke. Sledi argumentaciji ter formalnim razpravam o obravnavanih vsebinah, če udeleženci uporabljajo preprost jezik, vendar ima težavo pri vključevanju v debato. Telefon in spletne aplikacije uporablja za rutinska sporočila in dostop do osnovnih storitev;

B2: tekoče, pravilno in učinkovito uporablja jezik v širokem razponu splošnih, akademskih ali pristočnih vsebinah, pri čemer jasno pokaže odnose med idejami. Pri sporazumevanju je spontan in dobro nadzoruje slovnično pravilnost. Glede na okoliščine izbere ustrezno stopnjo formalnosti. Tudi v zvočno ali vizualno motečem okolju podrobno sledi sporočilu izraženemu v standardnem jeziku ter dejavno sodeluje v daljšem pogovoru o večini splošnih vsebin. Izrazi zadržke, obotavljanje, strinjanje, navede pogoje in prosi, da se upošteva njegovo stališče. Natančno izrazi svoje misli in mnenja ter prepričljivo predstavi kompleksno utemeljitev in se odziva nanjo. Zanesljivo razbere podrobna navodila, pogaja se, da bi rešil zaplete. Razbere in izmenja kompleksne informacije in nasvete o obravnavanih vsebinah, pri čemer uporablja ustrezno terminologijo. Učinkovito in tekoče izpelje intervju, spontano se oddalji od pripravljenih vprašanj in se odziva na nepredvidene odgovore. Telefon in spletne aplikacije uporablja za različne namene, če lahko prosi za pojasnilo v primeru neznanega naglasa ali terminologije;

B2: sporazumeva se dovolj tekoče in spontano, da lahko vzdržuje redne stike in se sporazumeva z uporabniki ciljnega jezika, pri čemer interakcija ni naporna. Sodeluje v vsakdanjih in nevsakdanjih formalnih razpravah, prispeva svoja mnenja, jih pojasni in zagovarja. Jasno predstavi zadevo ali težavo, navede domneve o vzrokih in posledicah, analizira prednosti in pomanjkljivosti različnih pristopov. V intervjuju prevzame pobudo ter razvije in razširi misli ob manjši pomoči izpraševalca. Sodeluje v daljšem telefonskem pogovoru s poznano osebo o vrsti različnih vsebin. Prepozna nesporazume ali nestrinjanja v (spletni) interakciji ter jih razreši, če so ostali sogovorniki pripravljeni sodelovati.

PISNA INTERAKCIJA

CILJI

Dijak:

O: aktivno sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinam v pisni in /ali spletni komunikaciji in pri tem aktivno sooblikuje različne vrste besedil, namenjenih pisni in /ali spletni interakciji (npr. formalna ali neformalna pisma, sporočila, e-sporočila ali spletni prispevki).

SC (4.2.1.1 | 5.3.3.1 | 5.3.4.1 | 5.3.5.3 | 4.3.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

A1: v obrazec ali sporočilo vpiše osnovne osebne informacije, prosi za njih in jih posreduje naprej v kratkih preprostih pisnih sporočilih. S pomočjo slovarja ali prevajalnika oblikuje različne oblike preprostih sporočil;

A1: izpolni preproste obrazce z osnovnimi osebnimi podatki. S pomočjo slovarja ali prevajalnika oblikuje napiše preprosto in kratko sporočilo in pri tem uporablja preproste besede in ustaljene formule;

A2: izmenjuje informacije s kratkimi sporočili, sms-ji, e-sporočili ali kratkimi pismi ter odgovori na vprašanja druge osebe. Sodeluje v preprosti družabni spletni izmenjavi. Komentira (spletne) prispevke drugih, če so napisani v preprostem jeziku. Pripravi kratke (spletne) prispevke, v katerih s preprostimi ključnimi podrobnostmi opisuje svoja čustva, družabne dejavnosti in vsakdanje zadeve;

A2: tvori kratka in preprosta sporočila za neposredne potrebe s pomočjo slovarja ali predloge. Pripravi kratke in preproste (spletne) prispevke;

B1: tvori pisne sestavke za izmenjavo informacij in misli o abstraktnih in konkretnih vsebinah, preverja informacije, natančno sprašuje o problematiki ali jo razloži, se pritoži ali prosi za ukrepanje. Odgovori na (spletni) oglas in zaprosi za informacije, ki ga zanimajo;

B1: tvori pisne sestavke za neposredne potrebe s pomočjo slovarja ali predloge. Odgovori na spletne objave ali komentarje drugih, čeprav se občasno ponavlja ali uporablja neustrezen jezik;

B2: učinkovito sporoča novice, izraža mnenja v pisni obliki ter sprejema sporočila drugih. Z ustreznim registrom, obliko in konvencijo tvori uradna sporočila, ki jih podpre z ustreznimi podrobnostmi in navede pričakovan rezultat. Tvori pisne sestavke, v katerih izrazi čustva, poudari osebni pomen dogodkov in doživetij, komentira novice in poglede dopisovalca ali spletnih objav. Prispeva k razpravi o stvareh, ki so mu blizu. Potrdi razumevanje povedanega, spodbudi druge k sodelovanju;

B2: s pismom in/ali e-sporočilom zaprosi za informacijo, jo poveže z drugimi podatki in jo posreduje naprej. Tvorí formalne pisne sestavke, pri čemer uporablja register in ustaljene konvencije, ki niso vedno ustrezni.

POSREDOVANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Pri posredovanju (ali mediaciji) dijak pomaga oblikovati ali prenesti pomen v okviru enega jezika ali iz enega jezika v drugega (medjezikovno posredovanje). Poudarek je na vlogi jezika v različnih kontekstih (npr. družbeni, kulturni ipd.) in procesih, kot so sooblikovanje pogojev za sporazumevanje in učenje, oblikovanje novega pomena, spodbujanje drugih k oblikovanju ali razumevanju novega pomena, prenašanje informacij v ustrezni obliki.

Ker pa jezik ni vedno edini razlog, da se ljudje med seboj težko sporazumevajo, gre pri posredovanju tudi za ustvarjanje skupnega prostora med jezikovno in kulturno različnimi sogovorci, za prepoznavanje in razumevanje podobnosti in razlik, kar omogoča uspešno sporazumevanje. Posebej je to izrazito pri medjezikovnem posredovanju, ko moramo razumeti in upoštevati tudi socialne, kulturne in družbene podobnosti ter razlike.

Pri posredovanju se dijak posveti potrebam, zamislim ali izražanju osebe ali oseb, za katere posreduje in se torej manj ukvarja s svojimi potrebami in idejami. Posredovanje omogoča dostop do vsebine besedila, konceptov ali znanja, do katerih ne morejo dostopati sami neposredno, zaradi jezikovnih, kulturnih, semantičnih ali tehničnih ovir.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

V okviru posredovanja dijak sprejema raznolika gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti. Zaznava in prepozna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želja) in lastno vedenje, se učinkovito spoprijema z nepredvidljivimi in kompleksnimi situacijami, vendar hkrati prepozna potrebe po nujenju pomoči drugim. Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih in krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju, pravičnosti, enakopravnosti in sočutja.

Pri sodelovanju z drugimi spodbuja in motivira ostale pri reševanju izzivov in skupnih nalog, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost. Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.

Razvija digitalne veščine tako, da deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Ko deluje v vlogi posrednika, je seznanjen s praksami navajanja virov in avtorstva. (3.1.1.1) (3.3.3.1) (3.3.5.1) (4.1.2.1) (5.3.1.1) (5.3.2.2)

Cilji se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 3.4 Posredovanje: 3.4.1. Posredovalne dejavnosti (Posredovanje besedila, Posredovanje

konceptov, Posredovanje pri sporazumevanju) in 3.4.2. Posredovalne strategije (Strategije za pojasnjevanje novega koncepta, Strategije za poenostavitev besedila). Cilji so splošno zasnovani za ravni od A1 do B2.

Zmožnost posredovanja se pri pouku razvija in spremlja, a ne ocenjuje, saj se nekateri vidiki posredovalne zmožnosti ocenjujejo pri sprejemanju, interakciji in tvorjenju, zato poglavje nima navedenih standardov znanja.

POSREDOVANJE PRI RAZUMEVANJU

CILJI

Dijak:

O: razvija strategije za sporazumevanje (npr. povzemanje, iskanje ključnih informacij, poenostavljanje, sodelovanje in posredovanje v skupini), deluje kot kulturni posrednik med različnimi posamezniki ali skupinami ter omogoča sporazumevanje in sodelovanje. Posreduje med jeziki in kulturami v neformalni situaciji ter posreduje ob nesoglasju med nasprotnimi stranmi, prepozna potrebe po nudenju pomoči drugim, pomaga pri razrešitvi občutljive situacije glede na značilnosti problema in vpletenih deležnikov ter pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti in sočutja.

SC (2.1.2.1 | 2.2.3.1 | 3.3.5.1 | 5.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pri posredovanju standardi znanja niso predvideni, saj ni namenjeno ocenjevanju.

POSREDOVANJE KONCEPTOV

CILJI

Dijak:

🔵: krepi svoje jezikovne zmožnosti z delom v skupini in preko osebe, ki ima uradno ali neuradno vlogo povezovalca (usmerjevalca), kar mu omogoča dostop do znanja in konceptov ter prepoznava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednosti zase in za druge;

SC (5.1.1.1)

🔵: kot član skupine prispeva k uspešnemu sodelovanju v svoji skupini in, kadar je potrebno, usmerja razpravo, usklajuje prispevke ter premaguje sporazumevalne težave v skupini in spodbuja reševanje izzivov, sooblikuje ideje in pripravi nabor možnih rešitev, ki vključujejo tudi vrednote trajnostnosti. Poziva druge, naj pojasnijo svoje misli, povzema razprave in odloča o nadaljnjih korakih in konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih;

SC (5.1.2.2 | 2.3.1.1 | 5.3.1.1 | 3.3.3.2)

🔵: v vlogi vodje aktivno ter angažirano sodeluje z drugimi z upoštevanjem demokratičnih načel, pri sporazumevalni dejavnosti v skupini vodi aktivnosti, daje navodila in preverja razumevanje ciljev, spremlja in omogoča sporazumevanje v skupini, spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog, preusmerja skupino nazaj k opravi ter, po potrebi, prilagaja lastne prispevke in interaktivno vlogo, da podpre razumevanje v skupini, pri čemer uporablja spoštljivo in asertivno komunikacijo. Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov in ustvarja podporo, ki drugim članom omogoča, da sami oblikujejo koncepte, tako da postavlja vprašanja za logično in kritično razmišljanje in sestavlja prispevke v logičen in koherenten diskurz ter spodbuja druge, da razmišljajo o ukrepih za trajnostnost.

SC (2.4.2.1 | 3.3.3.1 | 4.2.2.1 | 5.2.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pri posredovanju standardi znanja niso predvideni.

POSREDOVANJE BESEDILA

CILJI

Dijak:

O: sledi izvirnemu besedilu, od lažjih objav do zahtevnejših besedil neznanih tematik, jih pregleduje za specifične informacije (npr. čas, kraj, cena, napotki, navodila) in le-te v vlogi posrednika prenese prejemniku, tudi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij, ali napiše koherentne zapiske v različnih oblikah;

SC (4.1.1.1 | 4.2.2.1)

O: išče, pojasnjuje, opisuje, predstavlja, komentira, razlaga, analizira, primerja in kritično vrednoti podatke in ključne informacije, predstavljene v grafični obliki (npr. grafikoni, zemljevidi, vremenske slike), ki spremljajo članke, vremensko napoved ali druge (digitalne) obravnavane vsebine;

SC (4.1.1.1 | 4.1.2.1 | 4.3.1.1)

O: povzema glavne točke iz izvirnega besedila, primerja informacije in argumente iz različnih virov (pri čemer je pozoren na navajanje virov in avtorstva), prepoznava ciljno občinstvo, namen in stališča izvirnika ter pri pojasnjevanju prejemniku uporablja spoštljivo in asertivno komunikacijo;

SC (3.3.3.1)

O: spontano ustno prevaja pisno besedilo (npr. obvestila, pisma, elektronska ali druga sporočila), pri čemer zagotavlja okviren, približen, a razumljiv prevod, išče in posreduje bistvene informacije, tudi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij, ter posreduje pomenske odtenke (višja raven);

SC (3.1.2.3 | 1.1.3.1 | 4.1.1.1)

O: prepoznava lastno doživljanje in izraža osebni odziv na ustvarjalno besedilo (npr. književnost, film, gledališče, recital) s pojasnjevanjem (kaj je bilo komu všeč), opisovanjem (likov), povezovanjem (z lastnimi izkušnjami, občutenji, čustvi) in lastnim interpretiranjem;

SC (3.1.1.1 | 3.1.2.3)

O: analizira in kritično ovrednoti ustvarjalno besedilo, tako da primerja različna besedila, izraža utemeljena mnenja o delu ter kritično ovrednoti njegove značilnosti.

SC (1.1.4.1)

RAZNOJEZIČNOST IN MEDKULTURNOST

OBVEZNO

OPIS TEME

Raznojezičnost daje veljavo kulturni in jezikovni raznolikosti na ravni posameznika, tako naj bi dijaki izkoristili vse svoje jezikovne in kulturne vire ter izkušnje, da bi bili lahko v celoti dejavni v družbenih in izobraževalnih kontekstih in bi pri tem dosegli medsebojno razumevanje, dostopali do znanja in s tem širili svoj jezikovni in kulturni repertoar. Pomembno je razširiti pogled na jezikovno izobraževanje in dati veljavo jezikovni in kulturni raznolikosti dijakov. Jeziki in kulture v miselni predstavi dijakov niso ločeni, zato celotno znanje in izkušnje z jezikom prispevajo h gradnji sporazumevalne zmožnosti. Pri sporazumevanju je mogoče meje med jeziki presegati in v isti situaciji namensko uporabljati različne jezike za posredovanje sporočila, prepoznavati podobnosti in razlike s pomočjo znanih in neznanih kulturnih značilnosti, da bi omogočili sporazumevanje in sodelovanje. Spodbuja se namenska uporaba svojega jezikovnega repertoarja za kombiniranje, vključevanje in izmenjevanje jezikov na ravni izjav in diskurza ter pripravljenost in sposobnost širjenja svoje večjezikovne ozaveščenosti z odprtostjo in radovednostjo.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Znotraj raznojezičnosti in medkulturnosti dijak uporablja znanje, pridobljeno pri pouku različnih jezikov ali izven šole, jih primerja, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi. Tako razvija prožen način razmišljanja, radovednost, ustvarjalnost in samozavest. Zaveda se in prepozna raznolikosti v ožjih in širših okoljih in tako razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnosti, da o njih razmišlja skupaj z drugimi. Uravnava lastno vedenje v odnosih upoštevajoč več perspektiv hkrati.

Cilji in standardi se navezujejo na Skupni evropski jezikovni okvir (SEJO). Podrobneje so zajeti opisniki poglavja 4. Raznojezičnost in raznokulturna zmožnost. Cilji so splošno zasnovani za ravni A1 do B2. Poglavlje nima standardov znanja, saj ocenjevanje ciljev ni predvideno.

IZBIRNI CILJI

CILJI

Dijak:

O: udeleži se jezikovne ekskurzije v tujo državo, tako spoznava osnovne geografske, umetnostno-zgodovinske, gospodarske in druge stvarnosti. Pri tem razvija strategije pri soočenju s tujo kulturo, oblikuje vrednote in stališča do tuje in lastne kulture, razvija strpnost do drugačnega in drugega, ozavešča kulturne stereotipe in predsodke ter razvija zmožnost spreminjanja stališč in vrednot. V stiku z domačimi govorci praktično uporablja tuji jezik, preizkuša strategije sporazumevanja ter ozavešča razlike pri sporazumevanju.

SC (1.1.3.2 | 2.1.2.1 | 5.3.5.3)

SPLOŠNI CILJI

CILJI

Dijak:

🟢: prepoznavna in upošteva razlike v praksah, dejanjih, gestikulaciji, normah in stališčih, ki jih imajo ljudje iz drugih kultur. Se spoprijema z nejasnostmi ob kulturni raznolikosti, prilagaja svoje odzive in jezik ter je pripravljen pojasniti ali prositi za pojasnilo ob predvidevanju morebitnih težav zaradi nesporazumov ter o njih razmišljati skupaj z drugimi;

SC (1.2.2.2 | 3.3.1.2)

🟢: uporabi znanje in zmožnosti (tudi delne) iz enega ali več jezikov ter razpoznavna podobnosti ter razlike med njimi kot odskočno desko za spoprijemanje z besedili v drugih jezikih, da bi dosegel sporazumevalni cilj;

SC (1.1.3.2)

🟢: predvideva, kdaj in do kolikšne mere je uporaba več jezikov koristna in ustrezna ter prilagaja svoj jezik jezikovnim spretnostim sogovorcev, s čimer razvija osebno prožnost in razvojno miselno naravnost. Meša in menjava jezike, kjer je to potrebno, razlaga in pojasnjuje v različnih jezikih ter na ta način spodbuja druge k uporabi različnih jezikov

SC (1.1.3.2 | 3.1.4.1 | 3.3.4.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

Pri temi raznojezičnost in medkulturnost standardi znanja niso predvideni.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

SEJO-Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje, Dodatek (Spletna izd.). (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo. <https://www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf>

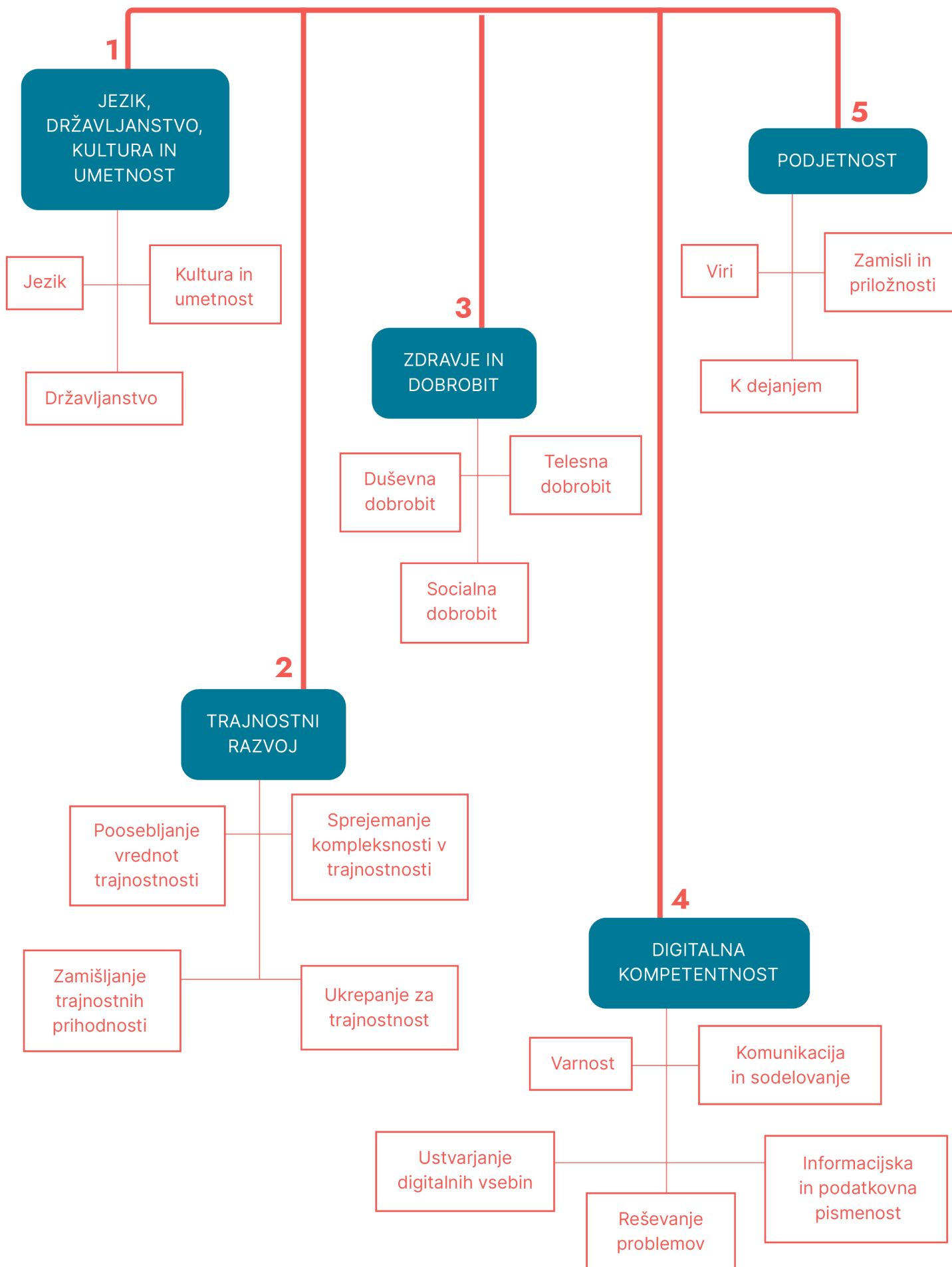
Svet Evrope. 2023. Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje – dodatek. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno z www.zrss.si/pdf/SEJO.pdf

Svet Evrope. 2017. ROPP. Referenčni okvir za pluralistične pristope k jeziku in kulturam. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno z <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/9skbvwm>

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega. itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družben položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznavna raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.) tako, da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepozna zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepozna in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidnim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.